

Vergaderjaar 1992–1993 Nr. 272

23 146 (R 1470)**Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Paraguay inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen****Nr. 1****BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 27 april 1993

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 7 mei 1993. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens één van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of door de Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen of van Aruba te kennen worden gegeven uiterlijk op 6 juni 1993.

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden¹, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de op 29 oktober 1992 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Paraguay inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen (Trb. 1992, 193).²

Een toelichtende nota bij de Overeenkomst treft U eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba is verzocht hogergenoemde stukken op 7 mei 1993 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba.

De Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
P. H. Kooijmans

¹ Art. 91, (1), add. art. XXI, GW; Art. 61, (3), G.W. 1972, en Art. 24 Statuut.

² Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

S-IZ
S-LVV
S-VV

TOELICHTENDE NOTA

Algemeen

Het advies van de Raad van State van het Koninkrijk wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, vijfde lid, jo vierde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

Een overeenkomst inzake de bevordering en bescherming van investeringen heeft ten doel investeringen over en weer bescherming te bieden ter aanvulling van de bescherming op grond van de wetten en regelingen van de Overeenkomstsluitende Partijen en hiermee bij te dragen aan de bevordering van investeringen.

Het overleg inzake de onderhavige op 29 oktober 1992, te 's-Gravenhage tot stand gekomen Overeenkomst (Trb. 1992, 193) heeft plaatsgevonden op initiatief van Paraguay. Na de lange overheersing van de militairen bevindt Paraguay zich thans (sinds het aantreden van de regering onder leiding van Rodriguez in 1989) in een stadium van democratische ontwikkeling. Paraguay heeft, in het kader van de samenwerking in de MERCOSUR (Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay), de voor veel Latijnsamerikaanse landen traditioneel protectionistische houding laten varen en opent de economie voor buitenlandse investeerders. Daartoe dient het investeringsklimaat gunstiger te worden, hetgeen Paraguay onder andere hoopt te bewerkstelligen door het sluiten van investeringsbeschermingsovereenkomsten. De veranderde politieke situatie, het economische hervormingsbeleid en de daarmee samenhangende investeringsmogelijkheden voor het Nederlandse bedrijfsleven (met name in de agrarische sector en in de infrastructuur) hebben ertoe geleid dat Nederland is ingegaan op het verzoek onderhandelingen te openen.

De tekst van de Overeenkomst volgt nagenoeg de door Nederland gehanteerde modeltekst. De Overeenkomst garandeert non-discriminatoire behandeling van investeringen en volledig vrije transfer van betalingen verband houdend met een investering. Er worden regels gesteld omtrent onteigening van een investering en eventuele geschillen kunnen aan neutrale internationale arbitrage worden onderworpen.

Economische situatie in Paraguay

De Paraguayaanse economie is overwegend agrarisch. De produkten sojabonen en katoen vormen 70% van de export van Paraguay. Dit maakt de inkomsten van Paraguay in grote mate afhankelijk van de klimatologische omstandigheden. Mede met het oog op verbetering van de afzetmogelijkheden voor de produkten neemt Paraguay deel aan het akkoord inzake MERCOSUR, waarmee de oprichting van een gemeenschappelijke markt wordt beoogd per 1 januari 1995.

Sinds 1986 is er in Paraguay sprake van een geleidelijk groei van het bruto nationale produkt (in 1991 was er een groei van 2%) en een dalende inflatie (niveau 1991: 18%). Daarnaast daalde recentelijk de buitenlandse schuld. Het regeringsbeleid is gericht op het bewerkstelligen van een vrije markt en het terugdringen van de inflatie. Daarnaast wordt, gezien de eerdergenoemde afhankelijkheid van exportinkomsten van soja en katoen, gestreefd naar diversificatie van de economie.

Bilaterale economische betrekkingen Nederland – Paraguay

De afgelopen jaren had Paraguay een groot structureel handelsoverschot met betrekking tot Nederland. De Paraguayaanse export naar Nederland bedroeg in 1991 f 114 miljoen en betrof met name oliehoudende zaden voor fijne oliën. Nederland is daarmee de tweede afnemer van dit land. De Nederlandse export naar Paraguay (overwegend machines en vervoersmaterieel) omvatte in 1991 f 22 miljoen.

De Nederlandse Credietverzekering Maatschappij verzekert export-

transacties met Paraguay; sinds 1990 is de verzekeringsmogelijkheid met betrekking tot Paraguay beperkt tot korte-termijnprojecten.

Mogelijkheden voor het Nederlandse bedrijfsleven bestaan op het gebied van infrastructurele werken (waterwegen, telecommunicatie) en landbouw (know how en technologie).

Koninkrijkspositie

Zowel de Nederlandse Antillen als Aruba hebben te kennen gegeven medegelding te wensen van deze overeenkomst. De Nederlandse Antillen verwachten dat het deelnemen aan de overeenkomst met Paraguay de rechtszekerheid in de regio en de samenwerking tussen beide landen zal bevorderen. Een investeringsbeschermingsovereenkomst is een formele basis voor de bescherming van investeringen en kan door zijn signaalwerking, in samenhang met een promotie- en acquisitiebeleid en het scheppen van een gunstig investeringsklimaat, het aantrekken van investeerders over en weer bevorderen. De Arubaanse regering streeft naar diversificatie van de Arubaanse economie en ziet hierbij het aantrekken van buitenlandse investeringen en het bevorderen van de handelsbetrekkingen van Aruba als belangrijke instrumenten. Het vastleggen van bindende normen inzake de behandeling van investeringen in een investeringsovereenkomst is één van de middelen ter verbetering van de concurrentiepositie van Aruba.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 geeft een omschrijving van diverse in de Overeenkomst voorkomende begrippen. De Overeenkomst dekt zowel directe als indirecte investeringen (investeringen gedaan vanuit een reeds in het gastland gevestigd bedrijf of vanuit een vestiging in een derde land).

Artikel 3 behelst de in deze overeenkomsten gebruikelijke bepaling omtrent de behandeling die investeringen op het grondgebied van de andere Partij zullen krijgen.

Artikel 5 garandeert dat alle betalingen die verband houden met een investering kunnen worden overgemaakt in een convertibele valuta zonder onredelijke beperking of vertraging.

Artikel 9 regelt de arbitrageprocedure in geval van een geschil tussen een investeerder en het gastland, de zogenaamde «diagonale arbitrage». Het belang van dit artikel is dat beide Overeenkomstsluitende Partijen expliciet garanderen dat een dergelijk geschil te allen tijde aan internationale arbitrage kan worden onderworpen. Dit betekent dat toegang tot internationale arbitrage mogelijk is onafhankelijk van een eventuele nationale procedure of uitspraak van een nationale rechter inzake dat geschil. Voorzien is in arbitrage bij ICSID (Internationaal Centrum voor de beslechting van investeringsgeschillen) op grond van het Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten; Washington, 18 maart 1965 (Trb. 1966, 152, laatstelijk Trb. 1981, 191).

In het eerste lid is op verzoek van Paraguay een verwijzing naar de nationale rechtsgang opgenomen. Hoewel naar Nederlandse zienswijze toegang tot de nationale rechtsgang vanzelfsprekend is, is er geen materieel bezwaar tegen het opnemen van een dergelijke verwijzing.

Artikel 10 bepaalt op welke investeringen de Overeenkomst van toepassing is. Hieronder vallen ook investeringen die gedaan zijn vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Overeenkomst. Op verzoek van Paraguay is expliciet opgenomen dat dit evenwel geen terugwerkende kracht betekent met betrekking tot geschillen welke zijn ontstaan vóór de inwerkingtreding van de Overeenkomst.

Artikel 12 voorziet in geschillenbeslechting tussen de overeenkomst-

sluitende partijen, ook wel «horizontale arbitrage» genoemd. Wat betreft het recht waarop het tribunaal zijn beslissing dient te baseren, is op verzoek van Paraguay een opsomming van relevante soorten van rechtsregels opgenomen, in plaats van een verwijzing naar het recht in het algemeen (vijfde lid).

Artikel 14. De Overeenkomst heeft een looptijd van 15 jaar, waarna zij telkens voor een periode van 10 jaar stilzwijgend wordt verlengd behoudens opzegging. In het laatste geval zal een overgangsregeling van vijftien jaar gelden ten aanzien van vóór de beëindiging van de Overeenkomst gedane investeringen (derde lid).

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
Y. C. M. T. van Rooy

De Minister van Buitenlandse Zaken,
P. H. Kooijmans

De Minister van Financiën,
W. Kok